

Mit is takar az RSC?

Az RSC 8 EU tagállam 12 partnerintézményének együttműködése. A partnerek közös célkitűzése egy széleskörű európai szintű elmozdulás elősegítése az alacsony széntartalmú gazdaság kialakításának irányába. A három éves RSC projekt 2008 októberében indult az Európai Unió INTERREG IVC programjának társfinanszírozásában, mely a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó, a Kohéziós és Regionális politikával kapcsolatos rendeleteknek az Európai Területi Együttműködési Irányzata.

A partnerek a projekt kezdete óta különböző munkacsoportokon keresztül az „Értékelő jelentés a kiindulási helyzetről” című jelentés elkészítésére fókuszáltak, mely az RSC projekt első lépése. További tevékenységek is elkezdődtek a következő célkitűzésekkel:

- kritérium és indikátor rendszer kidolgozása az alacsony széntartalmú régiókért
- makrogazdasági elemzés elkészítése három partner régióban azon szerkezeti változások meghatározása érdekében, melyek az alacsony széntartalmú státusz eléréséhez szükségesek
- a Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) és a Fenntarthatósági Értékelés szerepének vizsgálata a klímaváltozás és az alacsony széntartalmú gazdaság célkitűzéseinek a regionális tervezésbe való beépítése terén.

Signpost

Színházról, kvantumfizikáról és az RSC-ről

A kritikusok már hosszú ideje kételkedve figyelik az európai projektciklusok csapdáját: költséges, 3 vagy 4 évig folyamatosan sok figyelmet és erőforrást igénylő projektek, melyek azonnal feledésbe merülnek a soron következő EU támogatási ciklus körüli tülekedésben.

Az RSC projekt számára ez a csapda elkerülhető, hiszen elődje, a Greening Regional Development Programmes (GRDP) projekt alapjaira épít és kiterjeszti a GRDP filozófiáját az alacsony széntartalmú régiós fejlesztésekre is. De az a veszély továbbra is fennáll, hogy az RSC zárójelentése már egy olyan európai szinten kerül benyújtásra, amelynek szereplői már rég az INTERREG VC-ben való részvétellel lesznek elfoglalva.

Remélhetőleg az RSC még egy leckét tanul a GRDP-től; a projekt megvalósítási folyamata legalább olyan fontos, mint maga a végeredmény. Gyakran csupán színészek vagyunk, akik az előzőleg jóváhagyott projekt forgatókönyvét játsszák el, mely szerint „színház az egész világ és színész benne minden férfi és nő”, és mintha a nézők véleménye nem is számítana egészen addig, amíg a taps fel nem hangzik az előadás végén. Mint megannyi posztmodern darabban, nekünk is át kell törnünk a képzeletbeli negyedik falat a metaforikus színpad előtt, és minden egyes felvonásban le kell kötnünk nézőink figyelmét.

Ezalatt az alacsony széntartalmú gazdaságról szóló vita gyorsan zajlik és a regionális GDP növekedésén alapuló tervezés kihívások előtt áll. Mint ahogyan az egy jó előadásban is, az RSC projekt megjelenése és nyelvezete ugyanolyan fontos, mint a végső célkitűzés, már amennyiben részt akar venni a vitákban.

Sokak számára eretnekségnek hangzik, azonban tudjuk, hogy az INTERREG interregionális vonala politikai divattól fertőzött. Időben elhangzó és lényegre törő prezentációknak kellene átvenni a késleltetett, bő lére eresztett tudományos értekezések helyét. Schrödinger macskájának paródiájában az RSC még a projekt lejárata előtt elérné a kitűzött célt.

Az RSC már megalkotta a Regionális Klímavédelmi Indexet, egy innovatív eszközt mely segít elhelyezni a régiókat a többdimenziós karbon térben. Eljött az idő, hogy felelevenítsük az „evangéliumot”, a projekt tervezése során elképzelt RSC-t - áttörve azt a bizonyos negyedik falat, együttműködve más régiókkal, az Európai Közösséggel és mindazokkal, akik érdeklődéssel figyelnek, - felelevenítsük, hogy a régiók létfontosságú partnerek az alacsony széntartalmú fejlesztések elérésében, és hogy az RSC képes ezt megmutatni, úgy is, hogy az utolsó felvonás még nincs megírva.

Számomra itt az idő, hogy új kihívásokat keresve még az első felvonásban elhagyjam az RSC-t, de úgy búcsúozom, hogy tudom, az RSC-nek lehetősége van bemutatni a régiók Európa fenntartható fejlődésében játszott kulcsfontosságú szerepét.

Brian Shipman

BRIAN SHIPMAN: Cornwall Council - RSC projekt menedzser 2009. október végéig

A cikk a szerző véleményét tükrözi, nem az RSC projektét.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap
társfinanszírozásában

INTERREG IVC

Az INTERREG IVC program támogatásával

Az első projekt eredmény: Regionális Klímavédelmi Index

Mennyire bizakodóak az európai régiók a változó klímával szemben? Képesek-e egyszerre csökkenteni a szénkibocsátásukat és gondoskodni a fenntartható gazdasági fejlődésről? Hogyan hasonlíthatóak össze a régiók egymással és az európai átlagértékekkel? Milyen kihívások várhatóak még?

Az RSC partnerek által kidolgozott Regionális Klímavédelmi Index (RKI) egy olyan innovatív eszköz, mely képessé teszi a régiókat a fenti kérdések megválaszolására. A Regionális Klímavédelmi Index 7 kulcsfontosságú terület alapján értékelt és pontozott:

- 1. Üvegházgáz-kibocsátás** (egy főre eső ÜHG kibocsátás; ÜHG intenzitás)
- 2. Energia felhasználás** (egy főre eső végső energiafelhasználás; energiai intenzitás)
- 3. Megújuló energia aránya** (az energiatermelési kapacitásból és energiafelhasználásból)
- 4. Politikai keretek** (klímaváltozással kapcsolatos politikai és tervezési folyamatok mértéke)
- 5. Intézményi kapacitás** (regionális intézmények kapacitása és hatékonysága)
- 6. Társadalompolitikai szempontok** (lakosság és kulcsszereplők tudatossága, felkészültsége)
- 7. Pénzügyi eszközök** (klímaváltozással kapcsolatos intézkedések finanszírozása)

Az index egyszerre alkalmazza a szubjektív szakmai értékelést és az adatok EU átlaggal történő összehasonlítását, ezáltal lehetővé téve a régióknak, hogy megismerjék más régiók teljesítményét. Más összetett indikátorokhoz hasonlóan a RKI sem egy tökéletes tudományos eszköz, de segíti a régiókat annak értékelésében, hogyan képesek a klímaváltozás kezelésére. A régiók kitöltötték a régió energiatermeléséről és felhasználásáról, az üvegházgázok kibocsátásáról, politikai intézkedéseikről, intézményrendszerükről, valamint több kapcsolódó tényezőről, ezt követően a válaszok kiértékelésre és pontozásra kerültek. Az eredmények a részletes elemzéssel és következtetésekkel egyetemben bemutatásra kerültek az RSC „Értékelő jelentés a kiindulási helyzetről” című anyagában. A jelentés eredményeiről 2010 január végétől elérhető egy összefoglaló a projekt honlapján (www.rscproject.org).

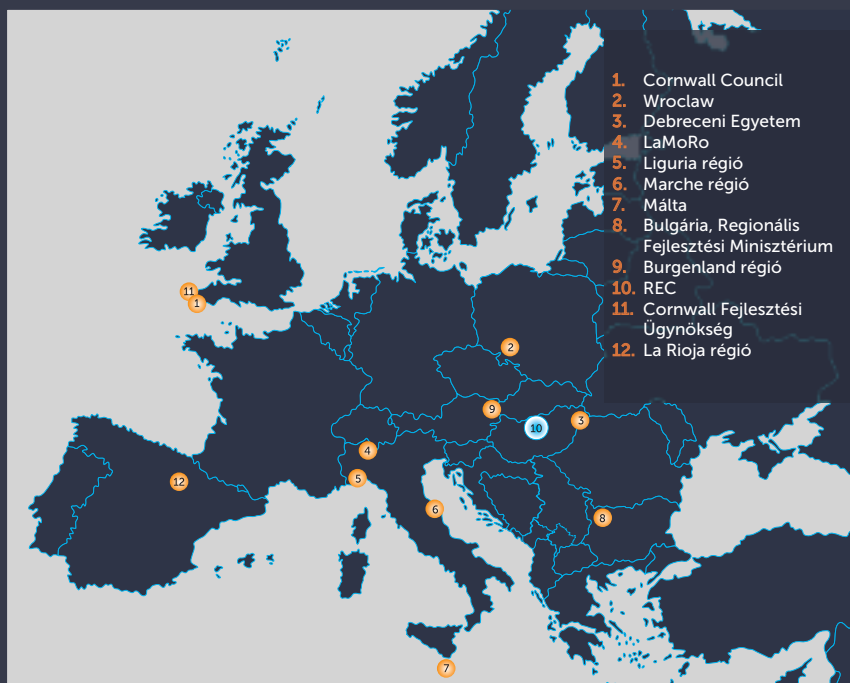
KÉPEK A PARTNER RÉGIÓKBÓL: (bal felső saroktól az óramutató járásával egyezően): Málta, Közép-Magyarország, Cornwall - Egyesült Királyság, La Rioja - Spanyolország, 3. Irányító Testületi ülés - Szófia, Bulgária.

„Az olaszországi Marche régió több, energiahatékonysággal és megújuló energiával kapcsolatos projektet valósít meg, és jelenleg is a Regionális Éghajlatváltozási Terv végső változatának elfogadásán dolgozik, biztosítva a kibocsátás csökkentési és az adaptációs tevékenységek koherenciáját. Az RSC projekt segíti a régió tapasztalatainak megosztását, ismereteinek fejlesztését, az alacsony széntartalmú jövőért történő munkálkodást.”

Silvia Catalino
Környezetvédelmi és Tájvédelmi Hivatal,
Marche Régió, Olaszország

A klímaváltozás elleni küzdelem létfontosságú szükséglet, egyben egyfajta életmódváltást segítő gazdaságfejlesztési lehetőséget is jelent. Az RSC projekt fontos kezdeményezés, hogy tudásunkat és tapasztalatainkat megosszuk más régiókkal a közös célkitűzések eléréséért.

Christian Ballaro
Környezetvédelmi Hivatal,
Piedmont Régió, Olaszország

Klímváltozás Liguriában

A 2009 szeptemberében a Climate and Atmospheric Science Institute of the National Research Council (ISAC-CNR) által publikált, a globális klímaváltozásról és annak nemzeti szintű hatásairól szóló jelentés szerint Olaszországban és általában a mediterrán régióban a klímaváltozás hatásai kézzelfoghatóak (trópusiasodás, ritka és heves időjárási események, nyári aszályok gyakoribbá válása).

Az Északnyugat-Olaszország tengerparti régiójában fekvő Liguria különösen sérülékeny a klímaváltozás vonatkozásában.

Az ISAC-CNR jelentése 1°C átlaghőmérséklet emelkedést becsült az elmúlt 50 év folyamán Északnyugat-Olaszországban. Az Alpok régiójában jelentős csökkenés volt megfigyelhető a gleccserek kiterjedésében, amit a magasabb nyári hőmérséklet és kevesebb téli hóesés okozott. A Mediterrán-medencében a jelenlegi adatok évi 1,3 mm-es átlagos tengerszint-emelkedést mutatnak, miközben a modellek hőmérsékletemelkedést, illetve ehhez kapcsolódóan a felszíni vízfolyások hozamcsökkenését jósolják.

Liguria régió 15 városa írta alá a Covenant of

Mayors-t (Polgármesterek megállapodása a fenntarthatóbb városokért), s e kezdeményezés keretében rendezik meg az „Energy and Atmosphere of the European Union: Strategies and Instruments to Support Private and Public Agencies in Liguria” című konferenciát 2009. december 16-án. Helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi résztvevők vitatják meg a helyi ügynökségek további bevonásának lehetőségeit a „20-20-20” célok elérése érdekében. A konferencián a Regional Authority of Liguria (RSC partner) bemutatja a projektet és annak első eredményeit.

Matteo Graziani

HOL LEHETETT AZ RSC-VEL TALÁLKOZNI 2009 ŐSZÉN?

2009. október 6.	„Open days”, Régiók és városok európai hete, Brüsszel, Belgium Közép-Olaszország régiói által szervezett ülés a klímaváltozásra adandó regionális válaszok témájában
2009. október 20.	„Conference on Opportunities for Climate Change and Energy Efficiency Action in an Economic Crisis Catalysing a Green Recovery”, Center for Climate Change and Sustainable Energy Policy, Közép-európai Egyetem, Budapest
2009. október 21.	Nemzetközi találkozó - „Climate Change in South Eastern European Countries IV: Adaptation Strategies for Economy and Society”; Zágráb, Horvátország
2009. november 11.	„Rio Convention Projects Advisory Board” második ülése, Szófia, Bulgária
2009. november 25.	„European Network of Environmental Authorities” találkozó, Brüsszel, Belgium
2009. november 27-28.	II. Települési Környezet Konferencia, Debrecen, Magyarország
2009. december 16.	Covenant of Mayors, „Energy and Atmosphere of the European Union: Strategies and Instruments to Support Private and Public Agencies in Liguria” konferencia, Genova, Olaszország

A KLÍMAVÁLTOZÁS ASPEKTUSAI: képek Koppenhágából és a COP-15 helyszínéről.

Jó COP? Rossz COP? Nem érdekes!

Melegsik a nemzetközi diplomáciai helyzet, talán gyorsabban is, mint ahogyan a klíma változik. Ahogy közeledik a Koppenhágai Csúcs, úgy lángolnak fel a viták és váltakoznak az elvárások. Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény 194 tagjának és a Kyoto Protokoll 184 tagjának kellene egyezsége jutnia a kötelezettségvállalásokat, célokat és a hosszú távú intézkedéseket illetően, hogyan folytatódjon a harc a klímaváltozással szemben.

Alternatív, klímaváltozással kapcsolatos rendezvények NGO-k százait és tüntetők ezreit hozzák össze, hogy kifejezzék csalódottságukat a „politikai késlekedés” avagy a „kapitalista mohóság” miatt; a kvótapiac pedig fájón reagál a jövőbeni kereslet bizonytalanságára. Bármiben is fognak megegyezni, az EU reméli, hogy az kötelező érvényű lesz és nagyra törő célokat eredményez.

Ezalatt fontos dolgok folynak a háttérben. Sok európai régió ismerte már fel, hogy a probléma jóval túlmutat a hagyományos politikai kereteken. Reakciót követel a választók szintjéről is. Az RSC meg szeretné változtatni a régiók klímaváltozáshoz való hozzáállását. Az RSC Regionális Klímavédelmi Indexében megvan a lehetőség, hogy segítsen a régióknak láthatóvá tenni klímaváltozással kapcsolatos teljesítményüket. Talán még azon európai vitába is belép, hogy miként mérjék a gazdasági fejlődést a tradicionális makrogazdasági mutatók, mint például GDP nélkül. A partnerek tovább munkálkodnak azon is, hogy továbbfejlesszék a klímaváltozás beépítését a Stratégiai Környezeti Vizsgálatba.

Bármi is legyen a COP kimenetele, a projekt továbbra is a probléma aktív részvételt preferáló megközelítését folytatja.

Sergei Golovkin

A Kohéziós Politika klímaszempontú átalakítása

Az EU 2007-2013-as költségvetésének több mint harmada az európai régiókhoz kerül a Kohéziós Politikának megfelelően. Ezen alapok jelentik az EU infrastruktúra támogatásának nagy részét. Sok esetben ezen befektetések, különösen az új tagállamok esetében, az ÜHG kibocsátáshoz hozzájáruló szén-intenzív infrastruktúrához lettek allokálva. Mindamellet ezen alapok a megújuló energiába és energiahatékonyságba való befektetéseken keresztül potenciálisan felgyorsíthatják az átmenetet az alacsony széntartalmú jövő felé.

A REC összeállított egy jelentést a „European Network of Environmental Authorities” (Környezetvédelmi Hatóságok Európai Hálózata) keretén belül célul tűzve

ki a klímaváltozás Strukturális és Kohéziós Alapokba történő beépítését az operatív programok és projektek szénintenzitásának csökkentése érdekében.

A jelentés naprakész adatokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan növeljék a megmaradt alapok klímabarát kezelését, illetve javaslatokat tartalmaz, a programvégrehajtás minden szintjére vonatkozóan, a stratégiai tervezéstől és programozástól kezdve a projektciklus-menedzselésig és az utólagos értékelésig, illetve a végrehajtó hatóságok számára inspirációként, segítségként szolgálhat a tervezésben és a megvalósításban egyaránt. A jelentés elérhető a www.rec.org honlapon.

Ellen Baltzar

Szójegyzék

Klímabiztonság – az RSC által alkotott kifejezés arra a célra vonatkozóan, amely megerősíti a régiók ’magabiztosságát’ a klímaváltozás hatásainak, veszélyeinek kezelésében és az alacsony széntartalmú gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználásában.

COP-15 – Az ENSZ Éghajlatváltozási Konferenciája 2009. december 7-18. között kerül megrendezésre Koppenhágában, beleértve az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének 15. Részleges Felek Konferenciáját (COP 15) és a Kyoto Protokoll 5. Részleges Felek Találkozóját (COP/MOP 5). A „Bali Útiter” alapján a klímaváltozás 2012. utáni csökkentéséről itt kell megállapodni.

Kohéziós Politika – A gazdasági integráció eleme, melyet az EU olyan tagállamok részére hozott létre, amelyek egy főre eső bruttó nemzeti jövedelme az EU átlag 90% a alatt van, hogy csökkentse a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenséget.

Látogassa meg weboldalunkat is: www.rscproject.org

Kapcsolat:
**Debreceni Egyetem
Környezetgazdálkodási
és Környezetpolitikai Központ**
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Tel.: 52 512 921, E-mail:
karacsonyiz@envm.unideb.hu

Ha szeretne feliratkozni magyar nyelvű hírlevelünkre, kérjük, küldjön üzenetet a következő e-mail címre: karacsonyiz@envm.unideb.hu vagy info@rscproject.org.

A projekt hatásának erősítése és egyéb hasonló jellegű munkák hasznosítása érdekében az RSC partnerek örömmel vennék fel a kapcsolatot hasonló kezdeményezésekkel, az e területen jó gyakorlatokkal rendelkező önálló régiókkal, a témában kutatásokat végző cégekkel, és/vagy szervezetekkel.

Szerkesztők: Dora Almasy • Ellen Baltzar • Venelina Varbova • Brian Shipman • Sergei Golovkin • Matteo Graziani

Közreműködők: Liguria régió • Piedmont régió • Marche régió

Tervezés: Patricia Barna • Sylvia Magyar

Olvasószerkesztő és korrektúra: Rachel Hideg

Fényképek: Venelina Varbova • RSC partnerek

Fordítás: Karácsonyi Judit és Szabó Tünde • Debreceni Egyetem Környezetgazdálkodási és Környezetpolitikai Központ

Kiadó: The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe

© 2009 – Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe